

scientiam in Spiritu proficitur, oportet eum primus eius, qui peccavit, affectionem considerare; & si veget ad satisfactionem, sive contra, propriis moribus peccat in se moribus, aspicere; quemadmodum etiam qua intercedit, vita, rationis, consensumque curam gerat; & si Artifici non relinquitur, & ulcus animae auget per impostorum medicamentorum adjectionem: & sic misericordiam, prout dignus est, impetiri. Omnium enim rationem inquit Dominus, & quae Patris trahit ut est Principatus, ut errantem ovem reducat; & ei, quod est a serpente vulneratum, medetur; & neque per desperationis precipitia impellat, nec ad vitam dissolutionem, & contemptum sibi relaxat: sed una quidem omnino ratione, sive per acriora, & astringentia, sive per molliora, & leniora medicamenta affectioni resistat, & ad alterius abjectionem annuatim fructus Penitentiae examinet, & sapienter dispensat, & gubernat hominem, qui ad superiorem illuminationem vocatur. Nos enim utraque scire oportet, & qua sunt summi Juris, & qua Consuetudinis. In his autem, qui extrema non admittant, sequi formam traditam, quemadmodum S. doct. Basilus.

Idem confirmat Epist. Nephrosi Carthaginiensis ad Theodorum Monachum, Lib. 3. Juris Orientalis edita: Adhaerendum est his, inquit, quae synodice promulgata, & confirmata sunt: deinde etiam ex personarum, & temporum, & virtutis qualitate, correctionis dispensatio faciendae. Magis Basilio id permittente. Ceterum tua virtute illud indignum est, quod dicit, Homines ne auditu quidem Canonicae precepta ferant. Qui enim ea non admittunt, nullo modo sunt Christianorum partium, & eamque causam non ferunt, & sine consolatione bis tibi erit utendum, sed benigne, & facili disciplina.

Hae Regulae confirmantur ex Iano, III. Extr. De Penitentia, & Remissionibus, cap. Deus qui, cuius haec sunt verba: Ceterum cum Penitentia, non tam secundum quantitatem excusatur, quam Penitentia contritionem, per discreti Sacerdotis arbitrium sit moderanda penitentia qualitate personae, super fornicatione, adulterio, homicidio, perjurio, & aliis criminibus, consideratis circumstantiis omnibus... competentem Penitentiam delinquentibus imponatis, prout saluti eorum videris expedire.

Idem ex Synodo Lingonensi anno 1404. celebrata: Curant Sacerdotes (inquit) ne gravent Penitentem per difficultates, vel excessus Penitentiae: sed eas imponant quas putant posse, & velle penitentem portare, ne deterius contingat peccare, penitentiam non adimplendo, etiam si non debent inungere, nisi unum Ave Maria. Debet enim sufficere Sacerdoti, si penitentem liberatum videat ab offensa, & penam remittit in Purgatorium, licet eundem penitentem liberatum a culpa ad Paradisum non admittat.

Ibidem: Omnino caveant Sacerdotes, ne penitentes dimittant recedere a peccatis, propter gravitatem penitentiae, quantumcumque gravis commissorum peccata. Caveant etiam Sacerdotes, ne per penitentias, quas injungunt, faciant praedicta vel onus alicui alteri, quam penitentia; puta, non injungant maritum, quod sit in onus uxoris, vel e contra, & sic de similibus.

Item ex Synodo Senonensi anno 1524. In injungendis, inquit, Penitentia considerentur Confessores peccatum, modum peccandi, tempus, locum, qualitatem, & quando, personam, qualitatem, & quantitatem culpae, & Contritionem consistentem, & non injungant nimis magnas penitentias, neque graves, & duras, sed moderatas, dicendo: Nimis parva est ista penitentia, sed quicquid boni ultra feceris, hoc tibi valeat in remissionem peccatorum, & quantum poteris, abstinere a peccato. Si penitens recuset penitentiam propter eas difficultates, debet Sacerdos aliam mitigationem imponere, & nihilominus penitentem absolvere. Idem habent Statuta Synodalia Ecclesiae Trecentis.

Hae Regulae pariter confirmatae Synodus Parisiensis anno 1557. celebrata sub Eusebio Du Bellay Regiae Urbis Episcopo, Tit. 29. Satisfactionis partes sunt, oratio, jejunium, elemosyna, quae tamen ratione habitae, juxta horum, qui consistunt, vires, & delicti magnitudinem Confessarius imponent. Et qui vicem Domini tam misericordis, & clementis tenet, ne sit erga penitentes durus, ac difficilis, neve gravius pondus humeris conferat, & forte impar imponat.

Conc. quoque Remense anno 1583. Tit. De Penitentia. §. 4. Ut autem inquit, injungenda, non satisfacere valeant penitentem, Sacerdos non se praebet nimis severum, neque tamen ita lenem, ut sine contemptu adversum peccatum penitentem potius invidet, quam ad nova vita genus inveniendum. Idem confirmat S. Thom. Quodlibeto 3. qu. 13. art. 1. Videtur satis conveniens, inquit, quod Sacerdos non oneret penitentem gravi pondere Satisfactionis: quia si parvus ignis a multo ligno superpositis de facili extinguitur, ita posse contingere, quod parvus affectus Contritionis in penitente nuper excitatus, propter grave onus Satisfactionis extinguatur, peccatorum totaliter desperante. Unde melius est, quod Sacerdos penitentem indicet quantum penitentia esset ipsi injungenda, & injungat nihilominus aliquid, quod tolerabiliter ferat; & eius impletione assuetus, ut majora impleret.

Idem confirmat S. Raymundus Lib. 3. §. 49. Si dicit se penitere de peccatis; & proponit de cetero abstinere, cum

allegans fragilitatem recusat Satisfactionis asperitatem, debet Sacerdos primo ipsum inducere, ut animam habeat paratam ad omnem Satisfactionem, ostendendo illi magnitudinem peccatorum, quot, & quantum bona amisit propter illa peccata, quae omnia recuperabit per penitentiam. Ostendat etiam quantum parum sustinuit Adam, & totum genus humanum usque in suum finem, tantummodo quia gustavit de pomo ligni vitae; quantum erga peccata debet tantis; quae tu commisit? Si non potest eum ad hoc inducere, imponat ei talem Satisfactionem, cum voluntate sua, quam utiliter possit portare, ne forte postea frangendo, deterius peccet. Ut vitant nos ad hoc multas prima exemplum Domini, qui nunquam legitur gravem penitentiam injunxisse. Joannis VIII. Vade, & amplius noli peccare. Item Jo. Chrysostomus super illum locum, Alligat onera gravia, & importabilia. Si Erasmus medicam penitentiam impendentes, nonne melius est propter misericordiam rationem reddere, quam propter crudelitatem? 26. q. 7. Can. Alligat. Item in Evangelio; Nolite mittere vinum novum in utres veteres, &c. Ad hoc autem praesertim laborat, ut peccator castus, & radices removeat, & omnem occasionem peccandi pro posse tollat. Item si non potest gaudere Sacerdos de omnimoda eius purgatione, gaudeat saltem, quia ipsum liberatum a gehenna ad Purgatorium posse transire.

Et S. 55. Quia solus Dei est, quem, ut ait Augustinus, nec peccati qualitas, nec peccanti fallit affectus, videre Contritionis ejuslibet intentionem pariter, & mensuram. Dispensatores Ecclesiae, quibus non est datum occulta cordium cognoscere, debent vigilantibus studio ad hoc intendere, ut per circumstantias, & signa exteriora interius majorem, vel minorem deprehendant intentionem doloris, & secundum hoc majorem, vel minorem Satisfactionem injungant.

Cum Sanctis Thoma, & Raymundo sentit S. Antonius 3. p. tit. 16. c. 20. docens fine causa legitima non esse dimittendas Penitentias antiquis Canonibus praescriptas. Est autem (inquit) satis rationabilis causa non dimittendi modum penitentiae indistinctio penitentium, etiam, quia non sufficeret aliquando tempus vitae. Nam, ut dicit Raymundus, & Hostiensis, debet Confessor dare talem penitentiam, quam credat verifacilem illum implere, ne ipsam violando deterius ei contingat. Quod si magna peccata commisit, & dicit se penitere, sed non posse aliquam duram penitentiam agere, anime eum ad hoc Confessor, ostendendo ei gravitatem peccatorum; & per consequens penitentiam, & penitentiarum sibi propterea debitorum; & sic tantum injungat ei penitentiam, quam libenter suscipiat. Et si Sacerdos non potest gaudere de omnimoda purgatione ejus, saltem gaudeat, quod liberatum a gehenna transiit ad Purgatorium. Itaque Confessor nullo modo debet permittere peccatorem desperatum recedere a se, ut inquit Hostiensis 16. Quas. 6. Can. Presbyter: A se potest imponat ei unum Pater noster, vel aliud leve, & quod alia bona, qua faceret, & mala, quae toleraret, sicut et in penitentiam. Concordat Thomas. Hoc tamen sane intelligit, videlicet, quod si alia istum penitentem, & paratam dicit se facere, quod debet, sed omni penitentia dicit non posse sustinere, tunc propter hoc, quantumcumque deliquit, non debet dimitti sine Absolutione, ne desperet, Et dicit Petrus de Palude, quod debet Confessor, cum minorem penitentiam debito imponit, intellegere ei, quod illa imposta non est condigna, ut de peccatis putans ipsam sufficere: sed quod debet pro quolibet mortali septiesimum agere Penitentiam, quam si hic non facit, licet in Purgatorio. Si tamen crederet per istam declarationem illum incidere in desperationem, non debet hoc dicere.

Et infra: Imponendo penitentias, ne videret Auctoritas Ecclesiae, arbitrat Confessor, & ne potestas clavium contemnatur, De Penitentia dist. 3. Cau. Sunt, qui arbitrantur, 1. dist. Can. Absit, & Can. Si qui praesepsera. Et minus malum est, si parit contingat errare dando nimis parvam, quam dando nimis magnam.

Hae Regulae sunt etiam fursigio, & approbatione munit S. Carolus Borrom. in Instructionibus Penitentiae: in Penitentia imponenda (inquit) adhibebit & prudentiam, & pietatem, & justitiam. Habebit rationem status, conditionis, sexus, aetatis. Videt, ne qui in aliena potestate est, eam penitentiam injungat, qua vel praesudicium afferat illi iuri; qui penitentem in praesentia habebat; ne vos eam, qua vel occasio detur spiritualis vitae, vel penitentia, vel ipse peccatum detegit, vel aliquid scandalum incidere in desperationem, non debet hoc dicere.

Et infra: Imponendo penitentias, ne videret Auctoritas Ecclesiae, arbitrat Confessor, & ne potestas clavium contemnatur, De Penitentia dist. 3. Cau. Sunt, qui arbitrantur, 1. dist. Can. Absit, & Can. Si qui praesepsera. Et minus malum est, si parit contingat errare dando nimis parvam, quam dando nimis magnam.

Hae Regulae sunt etiam fursigio, & approbatione munit S. Carolus Borrom. in Instructionibus Penitentiae: in Penitentia imponenda (inquit) adhibebit & prudentiam, & pietatem, & justitiam. Habebit rationem status, conditionis, sexus, aetatis. Videt, ne qui in aliena potestate est, eam penitentiam injungat, qua vel praesudicium afferat illi iuri; qui penitentem in praesentia habebat; ne vos eam, qua vel occasio detur spiritualis vitae, vel penitentia, vel ipse peccatum detegit, vel aliquid scandalum incidere in desperationem, non debet hoc dicere.

Et in Instructione Confessorum: Pro imponenda penitentia prudens esse debet Confessor, & nec ita levem adhibeat, ut Clavium potestas inde contemnatur, & ipse peccatorum alienorum coadjuvante; nec ita etiam gravem, aut durissimam, ut penitentes ei obsequii recuset, aut acceptam ex integro non exequantur.

Et eandem Regulam tradit S. Franciscus Salesius, in 22. Mont.

Auctor Opus in Men. sub nomine S. Chrysol. laudatus a S. Raymundo. Hom. 49.

Canonem Penitentiarum modo ratio.

Penitentia in se significanda.

Canonem Penitentiarum modo ratio.

REGULA XIII.

Satisfactiones intricatas, & ex variis operum generibus, aut diversarum orationum magno numero compositas, Confessarium in Penitentiam vulgo imponere non expedit.

Concilium est S. Francisci Salesii in Montis pro Confessorum Instructione scriptis, c. 8. hac ratione salum, quod illa diversarum orationum congeries, aut porcum operum varietas oblivionem penitentiae impositae inducit, indeque anxietatem; & scrupulos pariat in animis Penitentium. Deinde remittitur, ac tepescit plerumque devotio, dum Penitens magis cogitat, quam orationes recitare, vel quid agere debeat, & quo die, quam attendat ad preces ipsas quam fundit, aut ad opera ipsa, quae facit.

REGULA XIV.

Sacerdos qui elemosynas, vel Missas in Satisfactionem imponit, nec sibi, nec Ecclesiae suae, aut Monasterio eas applicare potest, aut applicandas committere. Idemque in veteri incertam Restitutione, Votorum commutatione, & aliis huiusmodi observandum est.

Hanc Regulam plurima Concilia tradunt, scilicet Eboracense anno 1195. Can. 3. Prohibemus inquit, ne Sacerdos Lico ad Penitentiam veniens obtentu cupiditatis injungat, ut Missas faciat celebrari.

Synodus Senonensis anno 1524. Caveat Confessor, ne de restitutionibus faciendis aliquid sibi, seu ad utilitatem suam, vel suorum retineat, ne per hoc Penitentes a restitutione retrahantur, & etiam ne ipsi non penitentibus, sed fraudulentis consiliarii videantur: sed omnia in elemosynas, ubi fuerit major indigentia, expendantur: nec ullus Sacerdos presumat celebrare Missas, quas in Penitentia injunxerit. Odo Parisiensis Episcopus in Synodo: Nullus inquit, Missas, quas injunxerit, celebret.

Statuta Synodalia Ecclesiae Lingonensis: Quando Sacerdotes injungunt Penitentias defaciendo celebrari Missas, vel dicere aliquas orationes, vel dando pecunias, aut alias res pro elemosyna, non inducant ipsi Sacerdotes, quod sibi dentur pecunia, vel alia res pro praestitis faciendis, nisi Penitentes proprio motu, & absque persuasione Sacerdotum, vellent per Sacerdotem fieri.

Statuta Synodalia Ecclesiae Trecentis: Cavere debent tam Episcopi, quam Confessores, ne de restitutionibus faciendis aliquid retineant, ne ex causa penitentis a restitutione retrahatur: & ne ipsi non Penitentiarum Ecclesiasticis, sed fraudulentis consiliarii videantur: sed omnia in elemosynas, ubi fuerit major indigentia, expendantur. Nullus Sacerdos Missas, quas injunxerit, audeat celebrare, ne credatur ipsas Missas injunxisse propter lucrum.

Synodus Carnotensis anno 1526. Prohibemus, ne de bonis, sed vagis restitutionibus Confessores aliquid ad suam, vel suorum utilitatem, proretractu divini servitii, vel alias retineant: sed restituant, si sexaginta solidorum summam non excedant, distribuunt infra mensem in elemosynas, ubi major erit necessitas. Quod si major sexaginta solidis restititio sit, deferatur ad Nos, aut officialem nostrum; ut in similes usus convertatur; & non in aliam quantitatem causam. Item, ut in Sacramento penitentiae committendi abusus suspensio tollatur, districte inhibemus communitatem Sacerdotum, ne illas Praebiteri celebrent Missas, quas in Confessione injunxerint celebrandas.

Synodus Parisiensis anno 1557. Si quis Confessarius Missas injunxerit, caveat ipse eas celebrandas recipere.

Conc. Mediolanense 3. Tit. 8. De iis, quae ad penitentiam Sacramento pertinent. Si Penitentia praestibenda est aliqua pecunia ratione, ne sibi Sacerdos Confessarius eam pecuniam, sed locis suis attribuit eorum, ut in officia, operaque pietatis erogent: neque vero hujus pecuniae distribuenda curam ipsi ulla plane modo suscipiant. Neque praeroga sibi dari curent, si quid elemosyna causa penitentiarum erogandum est in Missa Sacros Ritus faciendis.

Concilium Mediolanense 4. sub eodem Titulo, vetat, Ne capula, locutiva, colligenda elemosyna causa, sine Confessarii usus, sine Ecclesiae utilitate fiat, ac ne ob id in Penitentiam nullum aliud opus, loco Confessionalis proximo, & in Penitentiam ipsi Confessionalibus assignantur, apponuntur. Idem prohibet Concilium Aqueense anno 1584. Tit. Quae fellas con- ad Penitentiam Sacramento pertinent.

Statuta Synodalia Sissridi Colonienis Archiepiscopi: Sub pena Excommunicationis prohibemus Sacerdotibus, ne Missas, quas penitentibus, ut celebrari faciatis, injunxerint; aliquatenus celebrent, sed ad alios mittant. Neque Sacerdotes inter se faciant conventionem de Missis celebrandis, ut matro sibi Parochianos pro celebrandis Missis transfundant.

S. Carolus Borromaeus in Instructionibus Confessorum: Ut Sacerdos liberius circa penitentem debito fungatur officio, & auctoritate in eum utilitatem semper gaudeat, ab omni avaritia specie alienus videri debet. Hinc non modo non petat, sed nec velle se habere significet pecuniam; & aliam rem pro suscepti in Confessione laboris munere; immo veritas, vel

Monitis ad Confessorum Instructionem editis, cap. 8. Monet quippe Confessarium ad impositionem Penitentiae antiquis Canonibus praescriptae abstinere posse, si Penitentem ad eam implendam paratum non videret: & contentus scilicet, si tunc leviori Satisfactionem illi imponat: cum, ut plurimum, expellat magis cum Penitentibus benignae, & amanter agere (ita tamen, ut in peccatis non adulterum) quam ducere, & asperare illos tractare. Operam tamen precium esse, ut significet Penitentem, magis ipse Penitentem, speciat peccatorum gravitate imponi debere, si summo jure cum ipso ageretur, ut praescriptam Satisfactionem humiliter, & serventem impleret.

REGULA IX.

Non semper peccat Sacerdos, qui pro gravi peccato levioris penitentiam imponit.

Hanc Regulam tradit S. Th. in 4. Sentent. dist. 20. q. 1. art. 2. Quasi tunc. 2. ad tertium, Sacerdos (inquit) minorem condigne penitentiam injungens non semper peccat, tunc quia non potest determinate quantumvis parva debita cognoscere, quantumvis aliquando propter confidentem Regulis Patrum determinare possit; tunc quia quandoque etiam ex industria minorem penitentiam imponens, plus potest penitentiam, quam necesse, qui forte magnitudine poena postea penitentia paranda impediri propter debilitatem virtutis adhaesit in eo ad nova recuperanda: & ideo negligit minus damnum, ut magis dicit: Et iterum paulatim confortatus in eo divinis ad placam penitentiam operatur, & paranda ipsam incitabit propria sponte, quem Sacerdos eadem secundum quantitatem peccatorum injungere potuisset.

REGULA X.

Pro minori peccato gravior quandoque Penitentia imponenda est.

Ita enim quandoque postulat spiritualis Medicinae ratio, vel quia peccato juveni difficultius potest resisti, quam peccato aetate; sicut juvenis pro formatione imponitur major penitentia, quam senex, quantumvis minus peccet: vel quia in uno peccato est periculosius, sicut in Sacerdote, quam in alio: vel quia multum magis prova est ad illud peccatum; & ideo per peccatum unum alium exortendi, (inquit S. Th. in 4. Sent. dist. 20. q. 1. art. 1. Quasi tunc. 1.)

REGULA XI.

Aegrotis significanda est Penitentia, quam impletentur, si convalescent, & eaque interim imponenda, quam in eo statu facile possint implere, sunt absolventi.

Hae Regulae traditur causa 26. q. 7. Can. Ab infirmis, qui ex Theodori Cantuariensis Archiepiscopi Penitentialis sumptus est. Ab infirmis (inquit) in periculo mortis positus per Praebiteros pura inquirenda est Confessio peccatorum, non tamen illis imponenda quantitas Penitentiae, sed invotescentia: & cum amicum orationibus, & elemosynarum studiis pondus penitentiae sublevandum, & si forte migraverint, ne obligati a Communionis, & consorcio venia fiant alieni. Ad quod periculo si divinitus convalescent, penitentiam modicam a Sacerdote sibi imponitur diligenter observet.

Idem confirmat S. Carolus Borromaeus in Instructionibus de Visitatione, & Cura Infirmorum. Penitentiam (inquit) ne ideo nimis levem imponat, quod iusta ab homine veniente non possit praestari si probabile sit, quod convalescet, tunc praestare poterit, quod non potuerat tunc. Quod si credibile sit, eum non amplius futurum, rationes penitentiae iuxta elige, quae possint praestari a taceente, veluti magnam elemosynam pro facultatum modo. Saevit vero semper, ut moris assuetudine Penitentia loco libenter accipiat, Dominoque pro peccatis sui offerat.

REGULA XII.

In peccatorum remedia Satisfactiones quasdam imponere convenit subito post peccatum peragendas.

Hanc Regulam tradit S. Carolus Borromaeus in Instructionibus Confessorum. In peccatorum (inquit) remedia imponantur Penitentia subito post peccatum peragenda, ut blasphemiae, verbi gratia, terram osculentur, aut elemosynas erogent, aut brevem recitent orationem. Alii peccare solent, ut quando hebdomadam, aut pro singulis diebus, ut illis suaverent, quibus peccatis abstinere debent, ut illis suaverent, pro necessitate abstinere. Item his, qui legere non debent remedia pro peccatis communitibus; luxuria scilicet, & blasphemia, & inter alias Penitentias imponant, ut haec legantur tunc per mensem, aut hebdomadam, plus aut minus, prout necessum fuerit, usque ad proximam Confessionem, aut donec ea memoriter didicerint.

Impositio Penitentiae ab omni specie cupiditatis aliena.

Impositio Penitentiae ab omni specie cupiditatis aliena.

Canonem Penitentiarum modo ratio.

Canonem Penitentiarum modo ratio.

navit Alexander VII. Pontifex Maximus ordine decimam quintam: Epitens propria auctoritate potest sibi subsumere alium, qui loco ipsius Penitentiam adimpleat.

REGULA XXIII.

Satisfactoria opera in peccato mortali facta, qua nullam in satisfactionibus effectum relinquunt, iterari debent a Penitentibus: non autem illa, qua permanentem in homine relinquunt effectum.

Hanc Regulam tradit S. Th. in 4. Sentent. Sive Supplementi q. 14. art. 3. ad tertium. Alia quoque (inquit) satisfactiones sunt, ex quibus manet aliquis effectus in satisfactionibus, etiam postquam actus satisfactionis transiit, sicut ex jejuniis manet corporis debilitatio. Et ex elemosynarum largitione substantia diminuitur, & sic de similibus. Et tales satisfactiones in peccatis facta non oportet, ut iterentur, quia quantum ad hoc, quod de eis manet, per Penitentiam Deo accepta sunt. Satisfactiones autem, qua non relinquunt aliquem effectum in satisfaciendo, postquam actus transiit, oportet, ut iterentur, sicut orationes, & alia hujusmodi. Alius autem interior, quia totaliter transiit, nullo modo vivificatur, sed oportet, ut iteretur: id est, actum illum quo satisfaciendo quis proposuit in peccato mortali existens, vel quo sine ad jejunandum, sive ad orandum, sive ad elemosynam erogandam se voluntas ipsius applicavit, iterandum est a Penitente, cum fuerit in Dei amicitiam restitutus.

Eandem Regulam confirmat S. Antonius, 3. P. tit. 14. cap. 20. tuncque propterea esse docet, ut Confessarius est diuturnas imponat Penitentias jejuniorum, peregrinationum, similibusque operum, prout requirunt peccata, non tamen injungat diuturnas Penitentias orationum, & precipue his, de quorum relapsu celeri dabitur.

REGULA XXIV.

Quamvis nemo certa sciat, se in statu gratiae Deo satisfecisse, iterare tamen satisfactionem non tenetur, nisi conscientiam habeat peccati mortalis.

Hanc Regulam tradit S. Th. art. 3. quaestiois mox indicatae, ad secundum. Sicut (inquit) homo nescit pro certo utrum caritatem habuerit in satisfaciendo, vel habeat: ita etiam nescit pro certo, utrum plene satisfecerit: Et ideo dicitur Ecclesiastici, De propitio peccato noli esse sine metu. Nec tamen exigitur, quod propter hunc metum homo satisfactionem expletam iteret, si conscientiam peccati mortalis non habeat: quamvis enim peccatum non expiet per hujusmodi satisfactionem, tamen non incurrit reatum omissionis ex satisfactione neglecta: sicut nec ille, qui accessit ad Eucharistiam sine conscientia peccati mortalis, cui subjacet, reatum indignae sumptionis incurrit.

ARTICULUS VII.

De Canonibus Penitentialibus.

Cum necessaria sit Sacerdotibus, qui Confessiones audiunt, Canonum penitentialium scientia, ut, si velat Regula quibusdam dirigantur, cum ad culpae commissae gravitatem recte dignoscendam, tum ad imponendam pro illius ratione congruam Satisfactionem, ut Patres docuerunt: Canones Penitentiales pro Decalogo ratione dispositos a S. Caelesto Borromeo, & ex antiquis Patribus, & Conciliis, ex Penitentiali Bedae, ex Penitentiali Rabani, & Penitentiali Romano, necnon ex Burchardi Vormatiensis, Anselmi Lutetensis, Pionis Carotenensis, & Gratiani Collectionibus maximam partem descriptos, hic exhibere opera pretium est in gratiam Parochorum, ac Sacerdotum ceterorum, qui Confessiones excipiunt.

CANONES POENITENTIAE,

Speñantes peccata contra primum Decalogi Praeceptum commissa.

QUI a Fide Catholica deficiens, intimo, summoque pravariationis suae dolore affectus ad Ecclesiam redierit, penitentiam aget annis decem.

QUI a demoni immolaverit, in penitentia erit annis decem.

QUI more Gentilium elementa coluerit: qui vel legibus sciendis, vel adibus extruendis, vel arboribus ferendis, vel nuptiis contrahendis insanam signorum fallaciam observaverit, penitentiam aget annos duos feris legitimis. Feriae legitime sunt secunda, quarta, & sexta. Canonum legibus penitentiae, Jejunioque consecratae. Qui cum Judaeo cibum sumperit, penitens erit dies decem, pane, & aqua victians.

QUI auguris, & divinationibus fervierit, quive incantationes diabolicas fecerit, penitens erit annos septem. Mulier incantatrix penitentiam aget annum, vel ut alio Canone catur, annos septem.

QUI herbas medicinales cum incantationibus colligerit, Penitentiam aget dies viginti. Qui Magos consuluerit, quive domum suam induxerit, aliquid arte Magica exquirendi causa, in penitentia erit annos quinque. Qui ades Magicis cantionibus lustrat, aliudve tale admittit; & qui ei consentit, quive consultit, in penitentia erit annos quinque. Qui tempestivum immolavit erit, penitentiam aget annos septem, tres in pane, & aqua. Qui vero crediderit, & particepsve fuerit, annum unum per legitimas ferias. Si quis ligatus, aut fascinationes fecerit, penitens erit annos duos per legitimas ferias. Si quis fortilegus erit, penitentiam aget dies quadraginta. Si quis in codicibus, aut in tabulis forte ducta res futurus requirerit, penitens erit dies quadraginta. Respiciens furta in Altrolabio, annis duobus. Si quis Clericus, vel Monachus, postquam Deo vocerit, ad saeculum redierit; penitentiam aget annos decem, quorum tres in pane, & aqua.

CANONES POENITENTIAE,

Speñantes peccata contra secundum Decalogi Praeceptum commissa.

QUicumque sciens perjurerit, quadraginta dies in pane, & aqua, & septem sequentes annos penitens, & nunquam sit sine penitentia, & nunquam in testimonium recipitur: & post hanc Communionem percipiat.

QUI perjurium in Ecclesia fecerit, penitentiam aget annos decem.

QUI sciens perjurat domini impulsu, penitens erit Quadraginta tres, & ferias legitimas: Dominus autem quia praecipit, quadraginta dies in pane, & aqua, & septem sequentes annos.

SI quis sciens perjurerit, alioque in perjurium induxerit, penitens erit dies quadraginta in pane, & aqua, & septem sequentes annos, & tot perjurat jejunabit, quot homines in perjurium induxerit.

SI quis suspicatus se ad perjurium induci, ex consensu iuravit, penitentiam aget dies quadraginta, & septem annos sequentes, & nunquam sine gravi penitentia erit. Si quis per cupiditatem perjurum fecerit; carinam in pane, & aqua jejunet, & quandiu vivit, omnes festas ferias. Carinae jejunium appellatur, quod per quadraginta dies in pane, & aqua sicut ut Burchardus interpretatur. Quibus carenam, alii quadragenam dicunt. Item, si quis per cupiditatem perjurerit, omnes res suas vendat, & pauperibus distribuat, & Monasterium ingressus jugi se penitentiae subdat.

SI quis coactus, necessitateque alia impulsus perjurium commiserit, in penitentia erit Quadragenis tribus.

Item, si quis coactus perjurerit, penitens quadraginta diebus pane, & aqua victiet, ac praeterea omnibus sextis feriis.

SI quis seductus, ignotans, & postea cognoscit, penitentiam aget annum unum, vel Quadragenas tres, vel quadraginta.

QUI compellit alium, ut falsum juret, quadraginta dies in pane, & aqua, & septem annos in penitentia erit.

SI quis jurjurandum, quo se Regi, & Domino suo adstrinxerit, violaverit: in Monasterio penitentiam aget omnibus diebus vitae suae.

SI quis se iurejurando obstrinxerit, ut cum aliquo litiger, nec pacem cum eo reconciliet, penitentiam aget dies quadraginta in pane, & aqua, per annum a Sacra Communione segregatus, ad caritatem vero celeriter redeat.

SI quis per capillum Dei, aut per caput ejus juraverit; si semel nesciens fecerit, penitens aqua, & pane septem dies victiet: si secundo, ac tertio monitus, idem fecerit, dies quindecim.

SI per coelum, aut per aliam aliquam creaturam; dies item quindecim.

SI quis blasphemat, tandiu penitens erit, quandiu impenitens permansit.

SI quis Deum, vel B. Mariam Virginem, vel aliquem Sanctum publice blasphemaverit, pro foribus Ecclesiae diebus Dominicis septem, in manifesto, dum Missam Solemnem agatur, iter: ultimoque ex illis die sine palmis, & calcamentis, ligatus corrigia circa collam: septemque praecedentibus feriis sextis in pane, & aqua jejunet, Ecclesiam nullo modo tuac ingressurus. Singulis item septem illis diebus Dominicis tres, aut duos, aut unum pauperem psat, si potest; alioquin alia penitentia amittitur: reusans, Ecclesiam ingressa interdicitur; in obitu Ecclesiastica caret sepultura. Dives a Magistratu multetur penna solidorum quadraginta, alioqui triginta, seu viginti.

C A.

CANONES POENITENTIAE,

Speñantes peccata contra tertium Decalogi Praeceptum commissa.

Canones Penitentiales.

QUI opus aliquod fervile die Dominico, Festive fecerit, penitentiam aget tres dies in pane, & aqua.

QUI die Dominico opus terrenum fecerit . . . dies septem penitentiam aget. Si quis ante Ecclesiam, vel die festo saltationes fecerit; emendationem pollicens, Penitentiam aget annis tribus.

SI quis praeferat Missae interfuert, penitens erit dies tres in pane, & aqua.

SI quis Sacram Communionem sumperit post aliquam vel minimam degustationem; penitentiam aget dies decem in pane, & aqua.

SI quis in Ecclesia confabuletur, cum Divina sunt; penitens erit dies decem in pane, & aqua.

SI quis Jejunia a Sancta Ecclesia indicta violaverit; penitentiam aget dies viginti in pane, & aqua.

IN Quadragesima, carne sine inevitabili necessitate vescens, in Pascha non communiet, ac praeterea a carne abstinere.

QUI in Quadragesima Jejunium violaverit pro unoquoque penitentiam aget dies septem.

SI quis Jejunium Quatuor Temporum non custodierit, penitens erit dies quadraginta in pane & aqua.

CANONES POENITENTIAE,

Speñantes peccata contra quartum Decalogi Praeceptum commissa.

QUI parentibus maledixerit, quadraginta dies penitens sit in pane, & aqua.

QUI parentes injuria affecerit, tres annos. Qui proculerit, annos septem.

QUI expulserit, tandiu penitens, quandiu in impietate permanserit.

SI quis contra Episcopum, Pastorem, & Patrem suum infurxerit, in Monasterio omnibus diebus vitae suae penitentiam aget.

SI quis contra Episcopum conspiraverit, gradu suo amovebitur.

SI quis Episcopi sui, aut Ministrorum ejus, vel parochi sui praecpta contempserit, vel irriserit, penitentiam aget dies quadraginta in pane, & aqua.

CANONES POENITENTIAE,

Speñantes peccata contra quintum Praeceptum Decalogi commissa.

QUI Presbyterum occiderit, penitentiam aget annos duodecim.

SI quis Presbyter Presbyterum occiderit, penitentiam aget annos viginti octo.

SI quis Presbyterum armis contra se irruentem occiderit; penitens erit annos decem.

SI quis patrem, aut matrem, fratrem, aut forem occiderit, toto vitae suae tempore non suscipiat Corpus Domini nisi in obitu: abstinere a carne, & vino dum vixerit: jejunet secunda, & quarta, & sexta feria . . .

SI autem nolenti accidit, decem annis peniteat Judicio Sacerdotis.

QUI voluntarie filium suum, aut filiam suam, vel germanum, aut germanam suam occiderit; quinque annis extra metas ipsius terrae exul fiat: deinceps viginti annis peniteat.

QUE mulier filios suos necarit, peracta septenni penitentia, in Monasterium detusa, Monasticam vitam perpetuo regulariter aget.

SI quae mulier post partum, filium, filiamve sponte interfecerit, penitentiam aget annos duodecim, & nunquam erit sine penitentia.

PAUPERcula, si ob difficultatem nutriendi id commiserit, annos septem.

SI quae mulier sponte abortum fecerit, penitentiam aget tres annos: Si nolens, Quadragenas tres.

Item: Mulier partum suum perdens voluntarie ante quadraginta dies, penitens erit annum unum: Si post quadraginta dies, annos tres: Si vero postquam editus est in lucem, tamquam homicida.

QUE sceleris occultandi causa filium necarit, penitentiam aget annos decem.

QUI nolens filium profferret, si post Baptismum, penitentiam aget dies quadraginta in pane, & aqua, oleum, ac leguminibus abstinere ab uxore dies totidem.

Deinde penitens erit tres annos per legitimas ferias; tres praeterea Quadragenas in anno observabit. Si ante Baptismum, quadraginta dies, ut supra, & quinquaginta praeterea penitentiam explicet.

Natal. Alex. Theol. Tom. I.

Cujus parvulus sine Baptismo per negligentiam moritur, tres annos peniteat, unum in pane, & aqua.

Cujus filius sine Confirmationis Sacramento moritur, Canones Penitentiales, quorum negligentia id factum est, penitentiam agent annos tres.

SI quis explenda causa libidinis, vel odii meditatione, ut non ex eo foboles nascatur, homini, aut mulieri aliquid fecerit, vel ad potandum dederit, ut non possit generare, aut concipere, homicida teneatur.

QUI uxorem occiderit, aut Monasterium ingreditur penitentiam perpetuam sciturus: aut cuncta negotia secularia dimitens, perpetuo abstinere a carne, sanguine, vino, medone, mellita, cervisia, exceptis diebus Refurrectionis, & Natalis Domini: uxorem non ducat, &c.

IN sine tantum vice Eucharistiam accipiat.

SI mulier maritum suum causa fornicationis veneno interfecerit, aut quocumque arte perimere facit, saeculum relinquit, & in Monasterio peniteat.

QUI mortem sibi confecerit, pro eo nulla in Missa commemoratio fit, neque cum Psalmis ejus cadaver sepeliatur.

SI quis sponte hominem occiderit, ad janam Ecclesiae semper erit, & in obitu Communionem recipiet.

SI casu necarit, penitentiam aget annos septem.

SI quis hominem necare voluerit, neque hoc seclis putare poterit, ut homicida penitentiam afficiatur.

SI quis per iram habitum, aut per iram hominem necarit, penitentiam aget annos tres.

SI quis iusti domini homicidium perpetraverit; dies quadraginta in pane, & aqua, & praeterea septem annos sequentes per legitimas ferias jejunabit.

QUI homicidii auctor fuit, ob consilium quod dedit, erit in penitentia quadraginta dies in pane, & aqua, cum septem sequentibus annis.

SI quis casu homicidium fecerit, penitens erit quadraginta dies in pane, & aqua; quinquennio Communionem privabitur: a cibis abstinere arbitrio Sacerdotis.

QUI homicidio, quod postea factum est, consenserit, penitentiam aget annis septem; tres in pane, & aqua.

SI autem voluerit, nec potuerit, tres tantum annos.

SI quis aliquem vulneraverit, vel ei aliquod membrum praeciderit: penitentiam aget uno anno per legitimas ferias: si cicatrix gravis est, & vulnerum deloremus, reddit; quadraginta etiam dies penitebit in pane, & aqua.

SI quis istum proximo dederit, nec nocuerit, triduo penitentiam aget in pane, & aqua: Clericus, unus anni, & mensium sex.

SI quis aliquem per iram percussit, debilitaverit: soluta medicamenti impensa, si Laicus est, penitens erit quadraginta dies in pane, & aqua: si Clericus, duas quadragenas, si Diaconus, septem mensibus, si Presbyter, uno anno.

SI quis fratri suo, quem oderit, reconciliari non vult; tandiu in pane, & aqua penitentiam aget quoad reconcilietur.

CANONES POENITENTIAE,

Speñantes peccata contra sextum Decalogi Praeceptum commissa.

SI Laicus solutus cum femina soluta concubaverit, penitens erit annos tres: & quanto saepius, tanto majori penitentia afficietur.

UXOR viro coepto mechata, ne in obitu quidem communicabitur: si dignum penitentiam egerit, post decem annos Sacram Communionem sumet.

SI quis uxorem nolentem adulterium perpetrare coegerit, penitentiam aget dies quadraginta in pane, & aqua, & septem praeterea annos, e quibus unum in pane item; & aqua.

VIRO solutus, si cum alterius uxore adulterium commiserit, penitentiam aget annos septem, mulier quinque.

Mulier soluta cum alterius marito adulterium patrans penitentia afficietur decenniali.

SI quis maritus semel lapsus est penitentiam aget annos quinque. Si saepius mechatus est, in sine vitae est conventendus, sique promiserit se castratum, dabitur ei Communitio.

SI quis uxorem simul, & concubinam habuerit: in penitentia erit annos septem, & amplius pro ratione culpae.

QUI cum uxore sua turpiter concubaverit, penitens erit quadraginta dies.

SI quis adolescens cum virgine peccaverit, penitentiam aget annum unum.

QUI puellam, aut mulierem libidinoso obsecraverit, si Clericus est, quinque dies, & amplius pro ratione culpae; si Monachus, vel Sacerdos a Ministerio saepe spensus, penitens erit dies viginti.

SI quis in balneo cum muliere se laverit, penitentiam aget triduo.

QUI concupierit virginem, quam postea uxorem duxerit: penitentiam aget annum unum per legitimas ferias.

Ggg

si ve.

